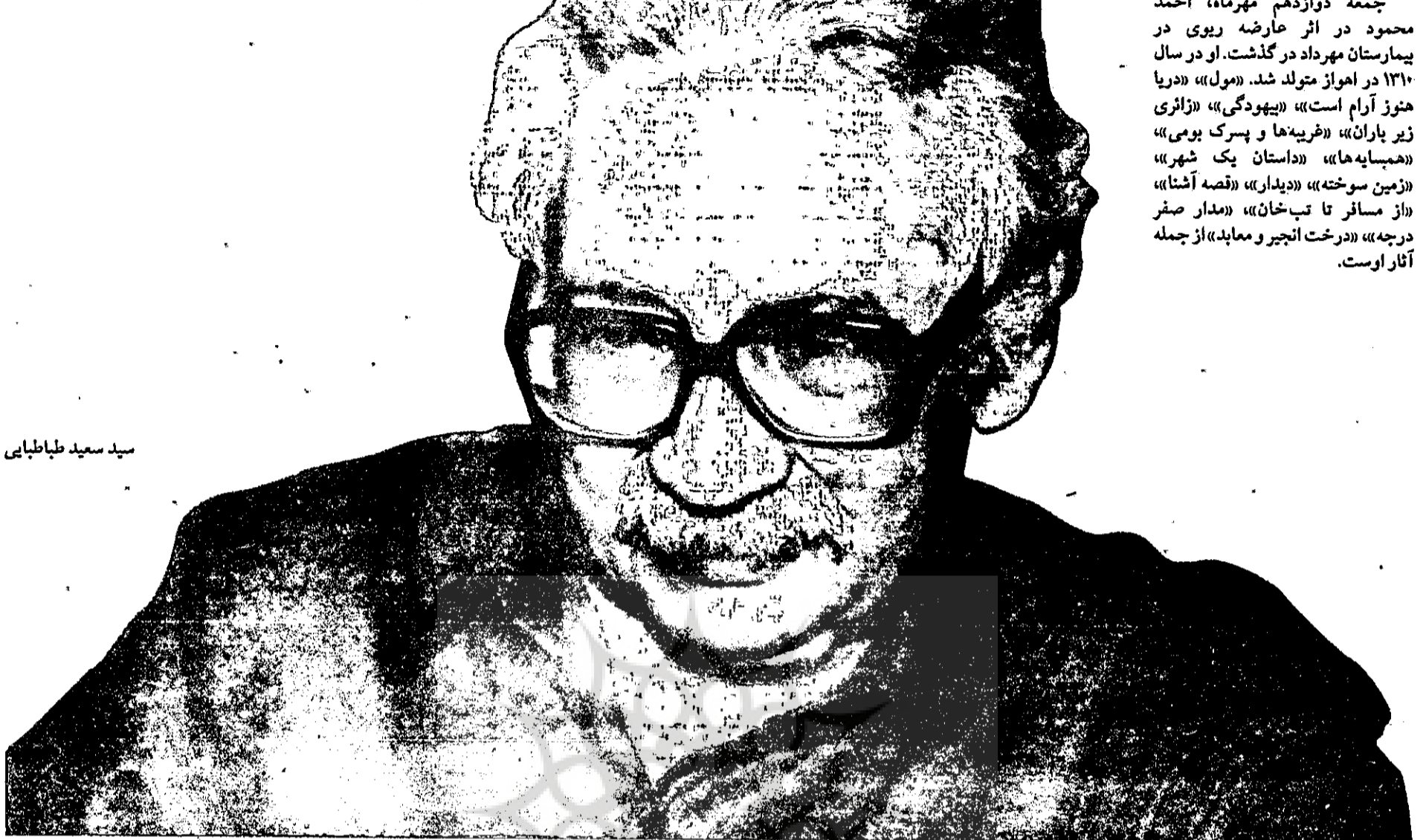

محمود دبیغریقی روایت لحظه ها

سید سعید طباطبایی

«صدای نجیب» ادبیات خاموش شد»
جمعه دوازدهم مهرماه، احمد محمود در اثر عارضه ریوی در بیمارستان مهرداد درگذشت. او در سال ۱۳۱۰ در امواز متولد شد. «مول»، «دریا هنوز آرام است»، «بیهودگی»، «زائری زیر باران»، «غریبه‌ها و پسرک بومی»، «همسایه‌ها»، «داستان یک شهر»، «زمین سوخته»، «دیدار»، «قصه آشنا»، «از مسافر تا تب‌خان»، «مدار صفر درجه»، «درخت انجیر و معابد»، از جمله آثار اوست.

داستانی آغاز و با داستانی به پایان می‌رسد و شاید در نهایت این کشش دو نیروی برآیند است که در ذهن خواننده به ویرانی قطعیت و پیدایش شک تبدیل می‌شود.
«حالا جسم و جان کودک (که از زن و مرد رسته بود و قد کشیده بود) همه فریاد شده بود و پنجه‌های خرنده‌ی ساروجی رنگ، تاخرنند بام آخرین طبقه‌ی در بنا، بالا رفته بود و شکم زیربنا به لرزه افتاده بود و صدای در هم ریختن چیزی بود و آوار شدن چیزی و باز مرد بود که آرام پرسید
- یعنی میشه اطمینون کرد؟
و زن بود که حرف مرد را باز می‌گرداند
- یعنی میشه؟... یعنی میشه؟!»
(۱) از داستان خانه‌ای پر آب اثر احمد محمود
(۲) البته صادق هدایت و بهرام صادقی را از این قاعده مستثنی کنیم.

خود دوگانگی را همراه دارد. دوگانگی ای منحصر به آثار محمود.
در آثار نویسندگان فارسی زبان، به خاطر علاقه به روایت‌گری موقعیت‌های استعاری کمتر پدید آمده است. اگر به داستان‌های فارسی نگاهی دوباره بیندازیم درخواهیم یافت. نویسنده ایرانی زمانی که خواسته از روایت‌گری فاصله گیرد به سمت تماد برای پیش رفته و کمتر در آثار این نویسندگان موقعیت‌های مصرف داستانی و وضعیت‌های استعاری دیده می‌شود. (۲) در آثار محمود پارادوکسی که از آن یاد کردیم موجب می‌شود موقعیتی استعاری در بطن اثر شکل گیرد. موقعیتی که در طول خواندن اثر همواره احساس می‌شود. اما روایت سعی در گرفتن از این موقعیت دارد، روایت می‌خواهد به سمت مجاز حرکت کند. علاقه داستان‌های محمود به هر دو محور عمودی و افقی زبان، ساختار را در سیالیت و کشش، بین دو نیروی برآیند باقی می‌گذارد. نیرویی که با

می‌آید و آرام آرام غرق زمان می‌شود. ایده داستان‌های او با فاکتور گرفتن از عامل زبان - اگر واقعاً میسر باشد - شباهت بسیاری را با داستان‌های ابزورد نشان می‌دهد. و البته مثل موقعیت‌های ابزورد، وضعیت لحظه‌ای به کل اثر سرایت کرده جهان داستان را می‌سازد. در این میان عامل زنان نقش متفاوتی را ایفا می‌کند. زبان هم‌آوای موقعیت داستانی پیش نمی‌رود. زبان و روایت در سویه‌ای دیگر قرار می‌گیرند. زبان محمود شسته رفته، موج دار، سریع و در یک کلام گرم است. زبانی که با روایت‌گری مخلوط می‌شود و به داستان انرژی و گرما می‌بخشد. مسلماً محمود زبان فارسی را خوب می‌شناسد و این زبان را به بهترین اشکال ممکن به کار می‌برد اما این زبان با موقعیت‌های داستانی و ایده آثار او همخوانی چندانی ندارد. این چنین است که یک پارادوکس در میان ساختار اثر شکل می‌گیرد. این پارادوکس که از ناهمخوانی ایده و زبان پدید می‌آید

پیش‌روشان بتایی بود با برج‌ها و باروها و درها و پنجره‌ها...» (۱)
اینک پیش روی محمود خاک است و اما، پیش روی ما، ما ترک مانده از او. شاید تنها نویسنده باشد که ماحصل عمرش نه به فرزند که به خیل خوانندگان ارث می‌رسد. حالا ماییم و ماترک محمود. هرچند امروز خیلی دیر است که از محمود و آثار او سخن بگوییم. او نیز چون اکثر نویسندگان هم‌نسل خود - و فاجعه‌آمیزتر چون اغلب ما نویسندگان امروز این خاک - با سکوت مواجه شده بود، شاید نه توطئه‌ای در کار باشد و نه چیز دیگری، اما مرگ برای هر ایرانی فرصتی است تا مورد توجه قرار گیرد و اگر که نویسنده باشد برای آثارش فرصتی تا به نقد کشیده شوند.
مهمترین وجه متمیزه محمود با دیگر نویسندگان فارسی زبان، ایده آثار اوست.
در اغلب آثار او یک ایده تک مرکزی وجود دارد، یک لحظه که به وسیله زبان در جهان روایت کش

آکادمی نوبل یک بار دیگر شگفتی آفرید
دهم اکتبر امسال، این آکادمی، از خیل نام‌های آشنا و بزرگ که سال‌هاست انتظار می‌رود موفق به گرفتن جایزه ادبی نوبل شوند - نامی تازه و ناآشنا را برگزید. ایمره کرتز Imre Kertész نویسنده مجارستانی یهودی تبار در ۱۹۲۹ در بوداپست به دنیا آمد و سال‌های نوجوانی را در اردوگاه‌های آشویتس و بوخن‌والت گذراند. پس از پایان جنگ جهانی دوم آزاد شد و به مجارستان بازگشت. سپس به ترجمه آثار بزرگان آلمانی زبان پرداخت و نویسندگی را با رمان Faith Less آغاز کرد. دیگر آثار او عبارتند از: Flay, Path Finder, Fiasco, Galey diary, English.
آکادمی نوبل در بیانیه خود اعلام کرد که ایمره کرتز به دلیل نوشته‌هایی که از تجربیات انسان‌ها در مقابله با دولت‌های مستعمر جهانی سرچشمه می‌گیرد، شایسته دریافت جایزه نوبل ۲۰۰۲ شناخته شده است. از این نویسنده تاکنون هیچ اثری به فارسی ترجمه نشده و در ایران و جهان انگلیسی زبان ناشناخته است. اما حتماً ویرتین کتاب فروشی‌های ایران در آینده نزدیک به شتاب با کتاب‌های ایمره کرتز و عکس‌ها و یادداشت‌های او مرزین خواهند شد.

«کشتی نوح»

«کشتی نوح» فیلم کوتاه ۳۵ میلیمتری که در نوزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه به نمایش درآمده ساخته «سودابه باباگپ» شاعر و نقاش مورد توجه قرار گرفت. این فیلم به گفته کارگردان آن نزدیک به یک دهه را پشت سر گذاشت تا از مراحل تحقیق و گرفتن مجوزهای کار در دهانه فاو و فیلمبرداری در خطه مرزی، به تولید رسید. مهدی رحمانی شاعر و نویسنده درباره این فیلم می‌گوید:
سودابه باباگپ جوانی پرآمده از دیار شعر به تازگی گامی بلند و چشمگیر در جهان سینما برداشته است. کشتی نوح اثر به یادماندنی اوست که در این جشنواره به جرات جایگاه ویژه‌ای را در ردیف آثار برجسته فیلم‌های مستند و کوتاه به خود اختصاص داده است. این فیلم به شکلی شعرگونه پس دردهای فاجعه جنگ را در خطه جنوب زمزه‌گر است. زمزمه‌ای که خاطره هزار فریاد را در یادها زنده می‌کند. سودابه باباگپ فیلمنامه‌نویس و کارگردان کشتی نوح پس از پایان نمایش فیلم در میان تشویق جمعیت انبوه حاضر در سینما در آغوش پوران فرخزاد بانوی فرهیخته ادیب و ستون حمایت‌گر زنان پرتلاش می‌گریست. گریستی که پیش از آن که نمادی از شوق باشد زاده چهار درد تولد بار سنگینی بود که او در مدت ۹ ماه فیلمبرداری فیلم بر جانش کشیده بود.

زویا پیرزاد، نویسنده برگزیده سال ۸۰
«چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم» اثر زویا پیرزاد، توسط هیات داوران کتاب پکا به عنوان بهترین رمان سال ۸۰ شناخته شد. پایک احمدی از جانب زویا پیرزاد که در خارج از کشور به سر می‌برد، در جلسه حضور یافت و با خواندن یادداشت پیرزاد وجه نقدی جایزه را به اتحادیه ناشران و کتاب‌فروشان تهران که هرچند سال یک بار هزینه ساخت مدرسه‌ای را می‌پردازند، اهدا کرد.

نشانی پستی: تهران - صندوق پستی ۱۷۱۸۵/۹۱۷
تلفن: ۲۵۳۷۷۹
حروف چینی: زهرمخسروآبادی
امور فنی و هنری: مجتبی اسکندر - تلفن ۸۹۵۰۴۷۷
لیتوگرافی: درنا
چاپ: چاپ و نشر تهران
پست الکترونیک: parvinmagazine@hotmail.com
سایت اینترنت: www.parvin.150m.com

همکاران این شماره: اسدالله امرایی - سعید سعیدپور - فریده حسن‌زاده (مصطفوی) - دکتر منیره احمدسلطانی - امیلی امرایی - مه‌ری رحمانی - هما سیار - مهدی قراچه‌دافی - ساسان تپسی - جلیل جمهری بزدی - سیروس نیرو - حسن محمودی - قباد آذر آیین - فریاد شیری - سعید خاموش - سعید نعمت‌الله - مه‌ری فرکی - پروین احمدی - حسن خادم - روسی رحیمی - سید سعید طباطبایی - شهاب نادری - مقدم - رضا کاظمی - اعظم بیات - حسین مصطفوی - نگار شیرازی - سرایه سماواتی و هادی مقدم دوست
با تشکر از: سید علی شیبایی - دکتر مهشید مشیری
شمر جوان - شهاب نادری - مقدم
تصویر گران، مهرنوش رایجیان اصلی - ندا فیدوش
عکس: مهرشاد کارخانگی

پروین

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: معصومه بیات
شورای سردبیری: حمید نعمت‌الله، معصومه بیات

هر گونه برداشتی از مطالب و تصاویر نشریه پروین منوط به کسب اجازه از طرف نشریه می‌باشد.